BOSNA I HERCEGOVINA
URED ZA RAZMATRANJE ŽALBI
Filijala/Podružnica Mostar

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
КАНЦЕЛАРИЈА ЗА РАЗМАТРАЊЕ ЖАЛБИ
Филијала Мостар

Broj: JN2-03-07-1-753-7/21

Mostar: 06.05.2021. godine

Ured za razmatranje žalbi BiH, Podružnica Mostar postupajući po žalbi potencijalnog ponuditelja "Buljan ceste" d.o.o. Kreševo, izjavljenoj na Tendersku dokumentaciju, u postupku javne nabave – Nabava materijala za izvođenje vertikalne saobraćajne signalizacije, ugovornog tijela JP Komunalno d.o.o. Mostar, na temelju članka 93. stavak (7), 104. i članka 111. stavak (1) točka d) Zakona o javnim nabavama ("Službeni glasnik BiH" broj 39/14) na sjednici Vijeća III, održanoj dana 06.05.2021. godine donio je

R J E Š E N J E

1. **Usvaja se** žalba potencijalnog ponuditelja "Buljan ceste" d.o.o. Kreševo, izjavljenoj na Tendersku dokumentaciju, u postupku javne nabave – Nabava materijala za izvođenje vertikalne saobraćajne signalizacije, ugovornog tijela JP Komunalno d.o.o. Mostar, i **poništava se:**

- Tenderska dokumentacija predmetnog postupka javne nabave, zajedno s Obavijesti o nabavi broj: 3102-1-1-8-3-6/21 od 24.02.2021. godine.

4. Povrat naknade za pokretanje žalbenog postupka izvršit će se posebnim rješenjem ovog tijela.

O b r a z l o ž e n j e

Ugovorno tijelo JP Komunalno d.o.o. Mostar (u daljnjem tekstu: ugovorno tijelo) pokrenulo je postupak javne nabave u Otvorenom postupku, predmet nabave - Nabava materijala za izvođenje vertikalne saobraćajne signalizacije. Obavijest o nabavi broj: 3102-1-1-8-3-6/21 objavljena na portalu javnih nabava dana 24.02.2021. godine.

Na navedenu tendersku dokumentaciju, potencijalni ponuditelj "Buljan ceste" d.o.o. Kreševo (u daljnjem tekstu: žalitelj) izjavio je žalbu, koju je ugovorno tijelo, postupajući u skladu

s člankom 100. stavak (5) Zakona o javnim nabavama proslijedilo ovom tijelu, kod koga je zaprimljena 15.03.2021. godine. Navedena žalba je kompletirana uplatom naknade za pokretanje žalbenog postupka dana 25.03.2021.godine.

Žalitelj u žalbi navodi:
Tenderskom dokumentacijom u tački 13. Ostali uslovi za kvalifikaciju traže se slijedeći uslovi
Odabrani ponuđač dužan je prije potpisivanja ugovora, ali ne duže od 7 dana od dana zaprimanja obavještenja o odabranom ponuđaču, dostaviti sljedeće:
- Uspješno izvršenje tri ugovora u posljednje dvije godine dokazuje se prilaganjem kopija zaključena tri ugovora, sa potvrdama naručilaca o uspješno izvršenom poslu.
Članom 48.ZJN propisani su opći uslovi za tehničku i profesionalnu sposobnost

Stavka (1) do (7) definira te zahtjeve, traženjem kopija zaključena tri ugovora ugovorni organ postavio ie zahtjeve suprotne članu 48.ZJN
Naglasak je dakle da se od ponuđača zahtjeva spisak o uredno izvršenim ugovorima (a ne ugovori)
Uz spisak je ponuđač obvezan dostaviti potvrde krajnjih korisnika o uredno izvršenim ugovorima.

Ugovorni organ u tenderskoj dokumentaciji je postavio slijedeće minimalne uslove koje prometni znakovi moraju zadovoljavati:"
Za sve stavke navedene u specifikaciji, ponuđači su dužni dostaviti dokaz o ispunjavanju uslova iz standarda BAS EN12899-1. u vidu ovjerene kopije važećeg CE certifikata te dokumente koji potvrđuju zadovoljavanje sljedećih minimalnih uslova:
-otpornost na uticaj vjetra za ploču znaka: WL 6
-otpornost na dinamičko opterećenje od čišćenja snijega za ploču znaka: DSL 1
-klasu privremene deformacije: TDB4
-otpornost na točkasto opterećenje: PLJ
-parcijalni koeficijent sigurnosti za ploču: PAF1
-dnevna kromatičnost i faktor osvjetljenosti: minimalno klasa CR2
Koeficijent retrorefleksije: RA l
Za stubiće vertikalnih saobraćajnih znakova potrebno je dostaviti dokaz o pasivnoj sigurnosti.
Svi dokumenti moraju biti odobreni, potvrđeni i ovjereni odstrane certifikacijskog tijela. Saobraćajni znakovi moraju biti izrađeni od aluminijskog lima sa aluminijskom obujmicom, veza između saobraćajnog znaka i stubića mora biti ostvarena dvodijelnom aluminijskom šelnom.
Ugovorni organ se, dakle, poziva na standard BAS EN 12899-1 u tenderskoj dokumentaciji pri čemu navedeni postavljeni uslovi kako je to tražio UO
-otpornost na uticaj vjetra za ploču znaka: WL 6
-otpornost na dinamičko opterećenje od čišćenja snijega za ploču znaka: DSL 1
-klasu privremene deformacije: TDB4
-otpornost na točkasto opterećenje: PL1

-parcijalni koeficijent sigurnosti za ploču: PAF1
-dnevna kromatičnost i faktor osvjetljenosti: minimalno klasa CR2
Koeficijent retrorefleksije: RA1
Za stubiće vertikalnih saobraćajnih znakova potrebno je dostaviti dokaz o pasivnoj sigurnosti. Svi dokumenti moraju biti odobreni, potvrđeni i ovjereni odstrane certifikacijskog tijela. Saobraćajni znakovi moraju biti izrađeni od aluminijskog lima sa aluminijskom obujmicom, veza između saobraćajnog znaka i stubića mora biti ostvarena dvodijelnom aluminijskom šelnom. "
nisu u skladu sa važećim pravilnicima, zakonima i propisima u BiH.

Članom 54. stav 1. Zakona o javnim nabavkama BiH propisano je da ***Tehničke specifikacije moraju svim kandidatima/ponuđačima omogućiti jednak i nediskriminirajući pristup nadmetanju.***
Također, u članu 7. Pravilnika o saobraćajnim znakovima i signalizaciji na cestama, načinu obilježavanja radova i prepreka na cesti i znakovima koje učesnicima u saobraćaju da je ovlašćena osoba stoji: ***Saobraćajni znakovi, signalizacija i oprema u potpunosti moraju biti izrađeni i postavljeni prema standardima koje važe u Bosni i Hercegovini.***
Ugovorni organ može zahtjevati ispunjavanje uslova iz standarda BAS EN 12899-1. u vidu ovjerene kopije važećeg CE certifkata, ali postavljanje posebnih uslova iz samog standarda, kao što su otpornost na uticaj vjetra za ploču znaka, maksimalna privremena deformacija (ne navodeći da li se odnosi na ploču ili sklop) su diskriminirajući i ograničavaju konkurenciju u postupku Jer kao takvi nisu navedeni niti u jednom važećem zakonu ili pravilniku vezanom za prometnu signalizaciju u BiH.
Trenutno u Bosni i Hercegovini, saobraćajna signalizacija mora da bude projektovana, izvedena i održavana u skladu sa slijedećim propisima:
-Zakon o osnovama sigurnosti saobraćaja na putevima u BiH (SI. Glasnik BiH br: 6/06, 75/06,44/07,84/09,48/10 i 18/13);
-Zakon o cestama F BiH (Službene novine FBiH broj 12/10,16/10 i 66/13);
-Pravilnik o saobraćajnim znakovima i signalizaciji na cestama, načinu obilježavanja radova i prepreka na cesti i znakovima koje učesnicima u saobraćaju daje ovlaštena osoba (SI. glasnik BiH br. 16/07);
-Pravilnik o osnovnim uslovima koje javne ceste, njihovi elementi i objekti na njima moraju ispunjavati sa aspekta sigurnosti saobraćaja" (Službeni glasnik BiH", br. 13/07);
-Pravilnik o održavanju javnih cesta (SI. novine F BiH br: 69/10);
-Pravilnik o vođenju evidencije o javnim putevima i objektima na njima (Službeni glasn ik BiH,br. 13/07);
-Pravilnik o turističkoj i ostaloj signalizaciji na putevima (Službeni glasnik BiH, br. 13/07);
-Pravilnik o saobraćaju u zimskim uslovima (Službeni glasnik BiH, br. 13/07);
-Pravilnik o postavljanju znakova i informacija na cestama i naknadama za ceste;
-Pravilnik o putnim prijalazima, (Sl.novine FBiH 2009 godine);

-Smjernice za projektovanje, građenje, održavanje i nadzor na putevima, Sarajevo/Banja Luka iz 2005 godine);
-BAS standardi;
-JUS norme za projektovanje saobraćajno tehničke opreme, do aprila 1992.g. koje nisu u suprotnosti sa propisima u BiH;
-Set uputa za projektovanje, nabavku, ugradnju i održavanje elemenata, objekata ili dijelova objekata na autocesti, JP Autoceste FBiH (2013);
-Međunarodni standardi i smjernice.

Ni u jednom od gore navedenog nije propisano da prometni znakovi moraju zadovoljiti uvjete kako je to zahtjevao UO u ovoj TD.

Također, kao uslov se postavlja izgled prometnog znaka odnosno u TD stoji:
"(Saobraćajni znakovi moraju biti izrađeni od aluminijskog lima sa aluminijskom obujmicom)"
, dok u standardu BAS EN 12899-1: 2008 u poglavlju 3.4. stoji: ***zaštitna ivica***
postupak izrade predviđen da ojača ivicu znaka i smanji težinu povreda osoba u slučaju udara tijela o ivicu saobraćajnog znaka.

U poglavlju 7.1.6. CLASS E2 se kaže ***da ivice znaka mogu biti zaštićene, sa zaobljenim, presovanim ili posebno oblikovanim ivicama, ili zaštićene ivičnim profilima,*** tako da postavljeni uslov je kontradiktoran standardu na koji se ugovorni organ poziva.

Osim gore navedenog i sama formulacija je pogrešno postavljena jer kod ovako formuliranih (nejasnih) zahtjeva narušava se princip samog ZJN jer UO zahtjeva kod WL, DSL i PAF otpornost za ploču znaka dok je kod TDB ova informacija izostavljena. Ponuđačima dakle iz ovako formuliranog zahtjeva nije jasno trebaju li se zahtjevane otpornosti odnositi samo na ploču znaka ili na sklop znaka. Ugovorni organ u zahtjevima mora biti jasan i precizan kako bi ponuđača mogli dostaviti ispravne ponude ne dovodeći ih u nedoumicu što je Ugovorni organ mislio kada ovako postavlja svoje zahtjeve. Obzirom da se ovdje radi o isporuci materijala za izvođenje vertikalne saobraćajne signalizacije i da je za ostalo navedeno ploča znaka ponuđači mogu samo pretpostaviti da se i kod TDB radi o ploči znaka, međutim ovo je u suprotnosti sa ZJN jer ponuđači ne smiju biti dovedeni u nedoumicu nego iz propisanih zahtjeva odmah jasno moraju znati što ugovorni organ zahtjeva.
Ugovorni organ nije precizirao na osnovu čega je postavio ovakve zahtjeve, odnosno ovako postavljeni zahtjevi su nepotpuni i nejasani te u suprotnosti sa ZJN , tehničkim zahtjevima, normama , standardima , smjernicama i uputama za izradu vertikalne saobraćajne signalizacije
Na osnovu gore izloženog zaključujemo da su zahtjevi TD neosnovani i pogrešni , a u suprotnosti prema ZJN , tehničkim zahtjevima , normama , standardima , smjernicama i uputama za izradu vertikalne saobraćajne signalizacije i tražimo da ih ugovorni organ promijeni sukladno istim.

Ugovorno tijelo u Izjašnjenju na žalbu navodi da je postupajući po žalbi utvrdilo kako slijedi: Žalba je blagovremena, dopuštena i izjavljena od ovlaštenog lica. Dalje navodi:

JP Komunalno d.o.o. Mostar kao Ugovorni Organ smatra žalbu žalitelja „Buljan Ceste" d.o.o. Kreševo izjavljenu na tendersku dokumentaciju za otvoreni postupak nabavku roba „Nabavka materijala za izvođenje vertikalne saobraćajne signalizacije" neosnovanom te da su svi žalbeni navodi neutemeljeni.

-Vezano za žalbeni navod Žalitelja da je Ugovorni Organ tačkom 13 tenderske dokumentacije postupio suprotno članu 48 ZJN traženjem kopija zaključenja tri ugovora, u dijelu za dokazivanje tehničke i profesionalne sposobnosti gdje je Ugovorni Organ propisao sljedeće - Uspješno izvršenje tri ugovora u posljednje dvije godine dokazuje se prilaganjem kopija zaključena tri ugovora, sa potvrdama naručilaca o uspješno izvršenom poslu.

Članom 48. Zakona o javnim nabavkama propisano je sljedeće: "(1) Ugovorni organ može, zavisno od vrste, količine ili obima, ili namjene predmeta nabavke, zahtijevati dokaze koji se odnose na tehničku i profesionalnu sposobnost. (2) Ako ugovorni organ zahtijeva dokaz o uredno izvršenim ugovorima, taj dokaz podnosi se u formi spiska izvršenih ugovora uz potvrdu koju daje druga ugovorna strana o njihovoj realizaciji. U slučaju da se takva potvrda iz objektivnih razloga ne može dobiti od ugovorne strane koja nije ugovorni organ, vrijedi izjava privrednog subjekta o uredno izvršenim ugovorima, uz predočavanje dokaza o učinjenim pokušajima da se takve potvrde osiguraju. (3) Potvrda o uredno izvršenim ugovorima mora sadržavati sljedeće podatke: a) naziv i sjedište ugovornih strana ili privrednih subjekata; b)predmet ugovora; c) vrijednost ugovora; d) vrijeme i mjesto izvršenja ugovora; e) navode o uredno izvršenim ugovorima." Dakle, ugovorni organi prilikom pripreme tenderske dokumentacije mogu od ponuđača, u pogledu tehničke i profesionalne sposobnosti, zahtijevati da imaju iskustvo u realizaciji istih ili sličnih ugovora a kao dokaz za to tražiti spisak izvršenih ugovora i potvrde druge ugovorne strane sa potrebnim informacijama i navodima da su ugovori uspješno izvršeni. Ugovorni organi prilikom definisanja uslova u pogledu uspješnog iskustva u realizaciji ugovora kao i dokaza kojima se dokazuje ispunjenost traženih uslova moraju iste definisati jasno i precizno kako ne bi bilo dilema šta će se cijeniti kao prihvatljiv dokaz prilikom analize i ocjene ponuda. Također, u slučaju da ugovorni organ iz nekog argumentovanog razloga sumnja u validnost izdatih potvrda o uspješnoj realizaciji posla može od ponuđača dodatno zahtijevati pojašnjenje kao i dokaz da su ugovori uistinu i zaključeni i realizovani odnosno da nisu izdate fiktivne potvrde. Osnov za postupanje na način iz prethodnog stava ugovorni organi imaju u članu 48. Stav (5) Zakona koji propisuje: "Ugovorni organ može tražiti od kandidata/ponuđača da pismeno pojasne dostavljene reference".

Ugovorni Organ je stava da ponuđači nikako nemogu biti oštećeni ni diskriminirani zahtjevom za dostavu kopija zaključenih ugovora uz dostavu potvrrda o dobro izvršenim poslovima.

-Vezano za navode Žalitelja koji se odnose na minimalno postavljene uslove koje prometni znakovi moraju zadovoljavati:

-otpornost na uticaj vjetra za ploču znaka: WL 6
-otpornost na dinamičko opterećenje od čišćenja snijega za ploču znaka: DSL 1
-klasu privremene deformacije: TDB4
-otpornost na tačkasto opterećenje: PL1
-parcijalni koeficijent sigurnosti za ploču: PAF1
-dnevna kromatičnost i faktor osvjetljenosti: minimalno klasa CR2
Koeficijent retrorefleksije: RA1
Za stubiće vertikalnih saobraćajnih znakova potrebno je dostaviti dokaz o pasivnoj sigurnosti.
Svi dokumenti moraju biti odobreni, potvrđeni i ovjereni od strane certifikacijskog tijela.
Saobraćajni znakovi moraju biti izrađeni od aluminijskog lima sa aluminijskom obujmicom, veza između saobraćajnog znaka i stubića mora biti ostvarena dvodijelnom aluminijskom šelnom.
Navedeni uslovi prema navodu Žalitelja, nisu u skladu sa važećim pravilnicima, zakonima i propisima u BiH, što je apsolutno paušalan i neistinit navod.
Svi uslovi navedeni u tenderskoj dokumentaciji su iz standarda BAS EN 12899-1:2013 koji su putem Tehničkog komiteta usvojeni kao bosankohercegovački standardi.
Uslovi koji su propisani tenderskom dokumentacijom su uslovi koji se primjenjuju za korištenje saobraćajnih znakova, s obzirom lokalne meteorološke uvjete koji su na području Grada Mostara (učestalost vjetra, jačina vjetra,) sa posebnim osvrtom na otpornost na vjetrovno opterećenje WL, maksimalna privremena deformacija za ploču znaka i za sklop znaka. Odnosno saobraćajni znakovi treba da su sa svojom konstrukcijom i mehaničkim karakteristikama prilagođeni da izdrže velika vjetrovna opterećenja da se izbjegnu situacije iz ranijih godina da vjetar otkine i ošteti ploče znakova kroz urbano područje gdje je moguće nanošenje ozbiljnih povreda građanima te izazivanje materijalne štete. Vertikalna oprema i signalizacija kao cjelina i pojedini materijali moraju sačuvati mjere u dozvoljenim granicama i nakon djelovanja koja su uslovljena mehaničkim opterećenjima (Posebni tehnički uslovi/smjemice za projektovanje, građenje, održavanje i nadzor na putevima Sarajevo/Banjaluka 2005) S obzirom da je područje Mostara izloženo sa izrazito jakim udarima vjetra, uslovi koji su dati u tenderskoj dokumentaciji su minimalni uslovi koji obezbjeđuju optimalno eksploatisanje saobraćajnih znakova i sa ekonomske tačke gledišta (u smislu vijeka trajanja saobraćajnog znaka) i u skladu su sa svim pozitvnim propisima koji uređuju ovu oblast.
Standard BAS EN 12889-1:2013 određuje tehničke zahtjeve za kompletan sklop znaka (uključujući i nosače), znakove (tablu znaka sa licem znaka) table znaka (bez lica) i druge glavne komponentne (reflektirajuće folije, stubove). Pravilnik o saobraćajnim znakovima i signalizaciji na putevima, načinu obilježavanja radova i prepreka na putu i znakovima koje učesnicima daje ovlaštena osoba (Službeni Glasnik BiH br. 16/07) u svom članu 7. je definisao da saobraćajni znakovi, signalizacija i oprema u potpunosti moraju biti izrađene i postavljeni prema standardima koji važe u Bosni i Hercegovini . Ovaj pravilnik je donesen od strane Ministarstva komunikacija i transporta BiH i trenutno je važeći.

-U vezi žalbenog navoda Žalitelja „Buljan Ceste“ d.o.o. na tendersku dokumentaciju da je uslov iz tenderske dokumentacije „Saobraćajni znakovi moraju biti izrađeni od aluminijskog lima sa

aluminijskom obujmicom" kontradiktoran uslovima iz standardu BAS EN 12899-1: na koji se poziva Ugovorni organ u tenderskoj dokumentaciji gdje Žalitelj citira tačku 3.4 Standarda BAS EN 12899-1: „zaštitna ivica- postupak izrade predviđen da ojača ivicu znaka i smanji težinu povreda osoba u slučaju udara tijela ivicu saobraćajnog znaka" Žalitelj također citira poglavlje 7.1.6 standarda BAS EN 12899-1 „ivice znaka mogu biti zaštićene, sa zaobljenim, presovanim ivicama ili zaštićene ¡vičnim profilima"

U Tenderskoj dokumentaciji su upravo dati uslovi iz standarda BAS EN 12899-1 , znakovi moraju biti izrađeni od aluminijskog lima sa aluminijskom obujmicom-što odgovara tačkama 3.4. i 7.1.6 standarda BAS 12899-1: koju citira Žalitelj. Dakle ivice su zaštićene aluminijskim profilom (obujmicom) da ojačaju ivicu znaka i smanje težinu povreda u slučaju udara tijela u ivicu znaka (tačka 3.4. standarda BAS EN 12899-1) te su zaštićene ivičnim profilima (tačka 7.1.6. standarda BAS EN 12899-1). Na osnovu gore navedenog , kao Ugovorni Organ jasno i precizno smo definisali minimalne uslove iz standarda BAS EN 12899-1 vezano za ivice saobraćajnih znakova gdje nije ništa kontradiktorno standardu kako navodi Žalitelj, pa je i ovaj navod Žalitelja neutemeljen.

-Vezano za navode Žalitelja da se na osnovu ovako fomuliranih zahtjeva narušava princip samog ZJN jer UO zahtjeva kod WL, DSL i PAF otpornost na ploču znaka dok je kod TDB ova informacija izostavljenja te da ponuđačima nije jasno da li se zahtjevane otpornosti trebaju odnositi samo na ploču znaka ili na sklop znaka. Žalitej također navodi da Ugovorni organ mora biti jasan i precizan u svojim zahtjevima kako bi ponuđači mogli dostaviti ispravne ponude ne dovodeći ih u nedoumicu što je Ugovorni Organ mislio kada ovako postavlja svoje zahtjeve.

Tenderskom dokumentacijom su tražene mininimalne karakteristike -otpornost na uticaj vjetra za ploču znaka: WL 6

-otpornost na dinamičko opterećenje od čišćenja snijega za ploču znaka: DSL 1

-klasu privremene deformacije: TDB4

-otpornost na tačkasto opterećenje: PL1

-parcijalni koeficijent sigurnosti za ploču: PAF1

-dnevna kromatičnost i faktor osvjetljenosti: minimalno klasa CR2

Koeficijent retrorefleksije: RA I

Za stubiće vertikalnih saobraćajnih znakova potrebno je dostaviti dokaz o pasivnoj sigurnosti.

Karakteristike WL, DSL, PAF, PL, TDB, CR2, tražene su za ploču znaka. Ploče znaka su defmisane posebno u predmjeru, stubići za saobraćajne znakove defmisani posebno u predmjeru. Sklop znaka nije defmisan u predmjeru (ploča znaka + vezni elementi + stub) Za stubove saobraćajnih znakova zahtjevan je dokaz o pasivnoj sigurnost.

Ugovorni Organ nije mislio da dovodi u nedoumicu ponuđače postavljajući minimalne tehničke uslove, rukovodeći se činjenicom da svi zainteresovani ponuđači poznaju osnove važećih pravilnika, važećih domaćih standarda,važećih uputa a koji su vezani za oblast saobraćajne signalizacije.

U tenderskoj dokumentaciji postavljeni uslovi su minimalni jasni i nedvosmisleni. Žalitelj je imao mogućnost da svaku eventualnu nejasnoću u tenderskoj dokumentaciji otkloni postavljanjem pitanja i pojašnjenja ali na žalost nije iskoristio tu mogućnost.
Svi žalbeni navodi su neutemeljeni i površni te imaju za cilj da se odugovlači postupak javne nabavke. Napominjemo da je Žalitelj „Buljan Ceste „ d.o.o. uredno učestvovao kod ovog Ugovornog Organa prethodnih 10 godina u postupcima javnih nabavki „ Nabavka materijala za izvođenje vertikalne saobraćajne signalizacije. Kod svih postupaka minimalni tehnički uslovi su identični tehničkim uslovima postavljenim u ovoj tenderskoj dokumentaciji. S tim u vezi Ugovorni organ smatra daje žalba neosnovana i da nikoga od potencijalnih ponuđača nije doveo u neravnopravan položaj.

Sukladno članku 94. stavak (3) žalitelj je svojim aktom od 24.03.2021. godine ovom tijelu dostavio Odgovor na izjašnjenje ugovornog tijela, koje je zaprimljeno kod ovog tijela dana 25.03.2021. godine, u kojem navodi sljedeće:

Prvi navod Izjašnjenja UO br.01-51-235-1/21 od 12.03.21. godine smatramo neutemeljenim prvo iz razloga što UO navodi da već sumnja iz nekog razloga u potvrde koje još nije ni zaprimio, drugo zato što navodi da sumnja iz "nekog argumentovanog razloga ", ne navodeći koji je to konkretan razlog da bi imao sumnje u pogledu potvrda koje će tek biti dostavljene u sklopu ponude. Nadalje UO i sam navodi:" da se može od ponuđača dodatno zahtijevati pojašnjenje... da nisu izdate fiktivne potvrde.
Dakle, UO može dodatno tražiti poiašnienie od ponuđača, ali tek kada dobije potvrde pa nešto posumnja, ali UO unaprijed već sumnja u potvrde koje još nije ni vidio (da ne spominjemo već puno puta vođene polemike oko povjerljivosti ugovora).
Ovakav zahtjev je suprotan ZJN i dostavljanje potvrda od strane ponuđača je sasvim dovoljan dokaz o dobrom izvršenju ugovora.
Što se tiče postavljenih uvjeta, navedene TD, koje prometni znakovi moraju zadovoljavati, osim što je diskriminirajući i ograničavajući za ponuđače pa samim tim i ne omogućava pravednu konkurenciju, a što je i cilj ZJN, jer u postupcima javnih nabavki svaki ponuđač mora imati isti položaj i mogućnosti da pod jednakim uslovima učestvuje u postupku javne nabavke ali i da bude izabran kao najpovoljniji ponuđač, UO nije dao argumentirane razloge, osim što je napomenuo da u Hercegovini puše vjetar, što svi znamo, a to nije mjerljiv ni dokumentiran argument (koja je to jačina vjetra, kakva je učestalost vjetra, izračune i dokaze) da bi se mogao pozvati na konkretno traženi WL 6.
UO navodi da su "upravo dati uslovi iz standarda BAS EN 12899-1, ti da znakovi moraju biti izrađeni od aluminijskog lima "sa aluminijskom obujmicom..." Međutim UO upravo suprotno uvjetuje da znakovi moraju biti nešto od navedenog, jer prema BAS EN 12899-1, propisano je da znakovi mogu *biti ili zaštićene, sa zaobljenim, presovanim ili posebno oblikovanim ivicama, ili zaštićene ivičnim profilima.*

Dakle table znaka mogu biti i jedno i drugo i treće (ili zaobljenim presovanim ili posebno oblikovanim ivicama ili zaštićeni ivičnim profitima) i da time ispunjavaju tražene zahtjeve iz BAS EN 12899-1, a postavljeni uslov da moraju biti nešto od navedenog je kontradiktoran zahtjevima standarda na koji se ugovorni organ poziva i suprotan ZJN.
Ovo vrijedi za sve postavljene uvjete, navedene u TD koje prometni znakovi moraju zadovoljavati jer kako smo već naveli u našoj žalbi, ni u jednom od navedenih Zakona, Pravilnika, Smjernica itd. nije propisano da prometni znakovi moraju zadovoljiti uvjete kako je to zahtjevao UO u ovoj TD.

Ovo tijelo prije nego što se upustilo u meritorno odlučivanje je u skladu s člankom 109. Zakona o javnim nabavama, utvrdio da je žalba pravovremena, dopuštena i izjavljena od ovlaštene osobe.

Pored navedenog ovo tijelo je prije razmatranja žalbe utvrđivalo ispunjenost uvjeta u smislu odredbe članka 105. i 108. stavak (3) Zakona o javnim nabavama, te utvrdilo da su ispunjeni uvjeti za postupanje po istoj na način kako definiraju odredbe navedenih članaka Zakona.

Žalba je utemeljena

Postupajući po žalbi u žalbenom postupku pred ovim tijelom, izvedeni su dokazi na temelju pregleda dostavljenog materijala, te je izvršena analiza svakog dokaza pojedinačno i u njihovoj međusobnoj vezi, a u odnosu na žalbene navode, izjašnjenje ugovornog tijela i propisani zakonski postupak.

Polazeći od navoda žalitelja da je ugovorno tijelo traženjem kopija zaključena tri ugovora u točki 13. Tenderske dokumentacije naslovljen kao „Ostali uslovi za kvalifikaciju", postavio zahtjeve suprotne članku 48.ZJN, budući da je naglasak da se od ponuditelja zahtijeva spisak o uredno izvršenim ugovorima, a ne ugovori, kako to propisuje ugovorno tijelo, te da se uz spisak prilažu potvrde krajnjih korisnika o uredno izvršenim ugovorima, ovo tijelo je izvršilo uvid u predmetnu točku tenderske dokumentacije.

Navedenom točkom tenderske dokumentacije propisano je između ostalog, da što se tiče tehničke i profesionalne sposobnosti ponuditelj mora dokazati da je u posljednje dvije godine (2019. i 2020.) uspješno izvršio tri ugovora koji kvalitetom i kvantitetom odgovaraju predmetu nabave.

U istom dijelu tenderske dokumentacije propisano je da se uspješno izvršenje tri ugovora u posljednje dvije godine, dokazuje „prilaganjem kopija zaključena tri ugovora, sa potvrdama naručilaca o uspješno izvršenom poslu. Navedene dokaze dužan je dostaviti samo odabrani ponuđač i to prije potpisivanja ugovora, ali ne duže od sedam dana od dana zaprimanja obavještenja o odbaranom ponuđaču."

Naprijed navedeni sadržaj tenderske dokumentacije upućuje na nepravilno postupanje ugovornog tijela pri pripremi sadržaja informacija, uvjeta i zahtjeva za kvalifikacijom ponuditelja, sve u odnosu na pravila kako su propisana odredbom članka 48. stavak (2) Zakona o javnim nabavama, kojom se navodi da ugovorno tijelo kao dokaz da ponuditelj ispunjava minimalne uvjete u pogledu tehničko i profesionalne sposobnosti može tražiti dokaz o uredno provedenim ugovorima, te da se isti podnosi u obliku popisa provedenih ugovora uz potvrdu koju daje druga ugovorna strana o njihovoj realizaciji.

Imajući u vidu da su jasna zakonodavna pravila koja se odnose na tehničko profesionalnu sposobnost ponuditelja, te s tim u vezi cijeneći imperativnu odredbu članka 48. stavak (2) Zakona o javnim nabavama da se dokaz o uredno provedenim ugovorima podnosi u obliku popisa provedenih ugovora uz potvrdu koju daje druga ugovorna strana o njihovoj realizaciji, zaključuje se da ugovorno tijelo nije moglo kao dokaz zahtijevati prilaganje kopija zaključenih ugovora.

U vezi s navedenim, treba također naglasiti da nije prihvatljivo izjašnjenje ugovornog tijela u kojem navodi ...."da je osnov za prilaganje kopija zaključenih ugovora pronašao u članu 48. stav (5) Zakona koji propisuje da „ugovorni organ može tražiti od kandidata/ponuđača da pismeno pojasne dostavljene reference", tako da u slučaju da iz nekog argumentovanog razloga sumnja u validnost izdatih potvrda o uspješnoj realizaciji posla može od ponuđača dodatno zahtijevati pojašnjenje kao i dokaz da su ugovori uistinu i zaključeni i realizovani odnosno da nisu izdate fiktivne potvrde....., s obzirom da je na primjedbe žalitelja koje su se odnosile na dokazivanje tehničke i profesionalne sposobnosti ponuditelja, ugovorno tijelo propustilo dati konkretno obrazloženje, kako ga na to upućuje odredba čl. 48. stavak (2) Zakona.

Nadalje, treba naglasiti da naprijed navedeni dokaz o uredno provedenim ugovorima, koji se u konkretnom slučaju zahtjeva samo od odabranog ponuditelja kojeg je izabrani ponuditelj dužan dostaviti prije potpisivanja ugovora, ali ne duže od sedam dana od dana zaprimanja obavještenja o odbaranom ponuditelju, nije pravilno zahtijevan, s obzirom da bi se dostavljanje istog trebalo propisati isključivo u sastavu ponude i od svih ponuditelja.

Postupanje ugovornog tijela na naprijed navedeni način suprotno je i članku (9) stavak (2) Naputka za pripremu modela tenderske dokumentacije i ponuda („Službeni glasnik BiH" broj: 90/14 i 20/15), kojim je propisan sadržaj ponude, između ostalog i obveza ponuditelja da u sastavu ponude dostavi sve dokumente kojima dokazuje tehničku i profesionalnu sposobnost: *Članak (9) stavak (2):* a*) popunjeni obrazac za ponudu, b) jamstvo za ozbiljnost ponude, ako je traženo, c) izjavu o ispunjenosti uvjeta iz članka 45. stavak (1) toč.a) do d) Zakona, d) izjavu i obične kopije dokumenata kojima ponuditelj dokazuje ispunjenost uvjeta iz članka 47. st. (1) toč. od a) do d) i (4) Zakona, **e) izjave i potvrde kojima ponuditelj dokazuje tehničku i profesionalnu sposobnost**, f) popunjeni obrazac za cijenu ponude, g) potpisan prijedlog ugovora ili okvirnog sporazuma, ako je sastavni dio tenderske dokumentacije, h) ostalo traženo u tenderskoj dokumentaciji (uzorci, katalozi, tehnička dokumentacija, fotografije, skice, izjave, itd.), i) datum zahtjeva za*

sudjelovanje/ponude, potpis i pečat ovlaštene osobe ponuditelja, j) popis dokumenata uz zahtjev za sudjelovanje/ponudu koji čini sadržaj zahtjeva za sudjelovanje/ponude.

Također, i u pogledu definiranja dokaza kako je naprijed citirano točkom 13. TD, ugovorno tijelo koristi nejasne formulacije, s obzirom da je nejasno koji je to kvalitet i kvantitet koji odgovara predmetu nabave, a što u konkretnom postupku provođenja ocjene kvalificiranosti ponuditelja, može predstavljati poteškoću i nemogućnost objektivnog pristupa pri ocjeni ponuda potencijalnih ponuditelja u predmetnom smislu. Naime, ugovorno tijelo je propustilo da jasno, usklađeno i precizno navede što se konkretno podrazumijeva pod formulacijom da ugovori kvalitetom i kvantitetom odgovaraju predmetu nabave, budući da ponuditelji u pripremi svojih ponuda, trebaju na početku postupka, u samoj tenderskoj dokumentaciji imati jasnu i cjelovitu informaciju, i bliže određenje označenih pojmova kako je ugovorno tijelo samo propisalo, i kako bi se također, u posljedici, nesmetano provela radnja ocjene usklađenosti i poređenja ponuđenog sa zatraženim.

Nadalje, razmatrajući žalbeni navod koji se odnosi na tvrdnju žalitelja da su u dijelu tehničke specifikacije propisani uvjeti koje prometni znakovi moraju ispunjavati u suprotnosti prema ZJN, normama, tehničkim specifikacijama, standardima, smjernicama i uputama za izradu vertikalne saobraćajne signalizacije, tražeći da ih ugovorno tijelo promijeni sukladno istim, ovo tijelo je uvidom u tendersku dokumentaciju, utvrdilo da je ugovorno tijelo u okviru Specifikacije materijala za izvođenje vertikalne saobraćajne signalizacije – Prilog II, predvidio da ponuditelji za sve stavke dostave dokaz o ispunjavanju uvjeta iz standarda BAS EN12899-1. u vidu ovjerene kopije važećeg CE certifikata te dokumente koji potvrđuju zadovoljavanje propisanih minimalnih uvjeta:

-otpornost na uticaj vjetra za ploču znaka: WL 6
-otpornost na dinamičko opterećenje od čišćenja snijega za ploču znaka: DSL 1
-klasu privremene deformacije: TDB4
-otpornost na točkasto opterećenje: PLJ
-parcijalni koeficijent sigurnosti za ploču: PAF1
-dnevna kromatičnost i faktor osvjetljenosti: minimalno klasa CR2
Koeficijent retrorefleksije: RA 1

Za stubiće vertikalnih saobraćajnih znakova zahtjevano je da se dostavi dokaz o pasivnoj sigurnosti, kao i da su svi dokumenti odobreni, potvrđeni i ovjereni od strane certifikacijskog tijela.

Za saobraćajne zankove predviđeno je da isključivo budu izrađeni od aluminijskog lima sa aluminijskom obujmicom, a veza između saobraćajnog znaka i stubića mora biti ostvarena dvodijelnom aluminijskom šelnom."

Žalitelj tvrdi da ovakvim zahtjevima ugovorno tijelo sužava i diskriminira konkurenciju u postupku jer postavljeni uvjeti iz samog standarda, kao što su otpornost na utjecaj vjetra za ploču znaka, maksimalna privremena deformacija (ne navodeći da li se odnosi na ploču ili sklop) nisu navedeni niti u jednom važećem zakonu ili pravilniku vezanom za prometnu signalizaciju u BiH,

tj. istim nije propisano da prometni znakovi moraju zadovoljiti uvjete kako je to zahtjevalo ugovorno tijelo u ovoj tenderskoj dokumentaciji.

S druge strane, ugovorno tijelo u izjašnjenju na predmetni žalbeni navod, navodi da s obzirom da je područje Mostara izloženo izrazito jakim udarima vjetra, uslovi koji su dati u tenderskoj dokumentaciji, *....posebno uslovi u pogledu otpornosti na vjetrovno opterećenje WL, maksimalnu privremena deformacija za ploču znaka i za sklop znaka, budući da saobraćajni znakovi treba da su sa svojom konstrukcijom i mehaničkim karakteristikama prilagođeni da izdrže velika vjetrovna opterećenja da se izbjegnu situacije iz ranijih godina da vjetar otkine i ošteti ploče znakova kroz urbano područje gdje je moguće nanošenje ozbiljnih povreda građanima te izazivanje materijalne štete...*, su minimalni uslovi koji obezbjeđuju optimalno eksploatisanje saobraćajnih znakova i sa ekonomske tačke gledišta (u smislu vijeka trajanja saobraćajnog znaka) i u skladu su sa svim pozitvnim propisima koji uređuju ovu oblast."

S tim u vezi, ugovorno tijelo pozivajući se na „Posebne tehničke uslove/smjernice za projektovanje, građenje, održavanje i nadzor na putevima Sarajevo/Banjaluka 2005", ukazuje da vertikalna oprema i signalizacija kao cjelina i pojedini materijali moraju sačuvati mjere u dozvoljenim granicama i nakon djelovanja koja su uvjetovana mehaničkim opterećenjima.

Također, ističe da tehničke zahtjeve za kompletan sklop znaka (uključujući i nosače), znakove (tablu znaka sa licem znaka) table znaka (bez lica) i druge glavne komponentne (reflektirajuće folije, stubove) određuje standard BAS EN 12889-1:2013 i da saobraćajni znakovi, signalizacija i oprema, prema članu 7. Pravilnika o saobraćajnim znakovima i signalizaciji na putevima, načinu obilježavanja radova i prepreka na putu i znakovima koje učesnicima daje ovlaštena osoba (Službeni Glasnik BiH br. 16/07) Ministarstva komunikacija i transporta BiH, moraju biti u potpunosti izrađeni i postavljeni prema standardima koji važe u Bosni i Hercegovini".

Imajući u vidu navedeno, ovo tijelo je ocijenilo da je izjašnjenje ugovornog tijela dato paušalno bez detaljne argumentacije po predmetnom pitanju, iako je sukladno članku 102. stavak (2) Zakona o javnim nabavama isti dužan u postupku pravne zaštite dokazati postojanje činjenica i okolnosti na temelju kojih je donio odluku o pravima, poduzelo radnje ili propuštanja te provelo postupke, koji su predmet postupka po žalbi.

Umjesto da se o navedenom, rasprave sve okolnosti, jer je ugovorno tijelo to koje postavlja uvjete, pa sukladno tome treba imati uvjerljive odgovore o postavljenim zahtjevima, u konkretnom slučaju ugovorno tijelo pokušava na posredan način, pozivanjem na spomenute propise, zasnovati okolnosti u suprotno koje su u vezi sa spornim pitanjem, ali pri tome ne dovodeći ih u direktnu vezu sa konkretno propisanim uvjetima iz Priloga II.

Takav pristup je paušalan i ne daje konkretne argumente i postojanje činjenica na temelju kojih je propisalo sporne zahtjeve, a što je bitno u odnosu na pitanja održivosti istih.

Cijeneći da je ugovorno tijelo propustilo navesti konkretan odgovor po pitanju propisanih tehničkih uvjeta, te s tim u vezi konkretno uputiti na sadržaj navedenih propisa, kako bi bilo jasno na temelju čega je postojala obveza propisivanja spornih zahtjeva, te ponudi uvjerljiv odgovor na

odgovarajući referentni sadržaj uvjeta iz specifikacije, to se zaključivanje ugovornog tijela u pogledu predmetnog žalbenog navoda, nije cijenilo ispravnim, stoga ni prihvatljivim.

Dalje, u pogledu žalbenog navoda žalitelja da je uvjet kojim se postavlja izgled prometnog znaka *"(Saobraćajni znakovi moraju biti izrađeni od aluminijskog lima sa aluminijskom obujmicom)"*, kontradiktoran standardu BAS EN 12899-1: 2008 u kojem se u poglavljima 3.4. i 7.1.6. CLASS E2 kaže: 3.4. - *zaštitna ivica postupak izrade predviđen da ojača ivicu znaka i smanji težinu povreda osoba u slučaju udara tijela o ivicu saobraćajnog znaka; 7.1.6. CLASS E2 - ivice znaka mogu biti zaštićene, sa zaobljenim, presovanim ili posebno oblikovanim ivicama, ili zaštićene ivičnim profilima.....* ugovorno tijelo navodi da su tenderskoj dokumentaciji upravo dati uvjeti iz standarda BAS EN 12899-1, da znakovi moraju biti izrađeni od aluminijskog lima sa aluminijskom obujmicom-što odgovara točkama 3.4. i 7.1.6 standarda BAS 12899-1: koju citira žalitelj.

Polazeći od navedene okolnosti, ovo tijelo konstatira da se ugovorno tijelo nije upustilo u analizu i raspravu navedenog žalbenog navoda, s obzirom da postavljenim zahtjevom nije potencirano pitanje mogućnosti i obveze izrade saobraćajnih znakova od aluminijskog lima sa aluminijskom obujmicom u odnosu na standard BAS EN 12899-1, kako to ugovorno tijelo potencira predmetnim odgovorom, već uvjetovanjem navedenim, što je, kako to žalitelj ističe, suprotno navedenom standardu, s obzirom da prema istom znakovi mogu biti zaštićeni i sa zaobljenim presovanim, ali i sa posebno oblikovanim ivicama ili ivičnim profilima.

Prema tome, odgovor dat u Izjašnjenju na žalbu po predmetnom pitanju nije prihvatljiv, s obzirom da istim ugovorno tijelo nije konkretno odgovorilo na predmetni navod iz žalbe, zbog čega se predmetno pitanje u nedostatku izjašnjenja nije moglo u cijelosti raspraviti.

U sljedećem žalbenom navodu, žalitelj ukazuje i na nejasnoću formuliranih zahtjeva jer ugovorno tijelo zahtijeva kod WL, DSL i PAF otpornost za ploču znaka dok je kod TDB ova informacija izostavljena. Žalitelj naglašava da iz ovako formuliranog zahtjeva nije jasno trebaju li se zahtjevane otpornosti odnositi samo na ploču znaka ili na sklop znaka. S obzirom da se radi o isporuci materijala za izvođenje vertikalne saobraćajne signalizacije i da je za ostalo navedeno ploča znaka ponuđači mogu samo pretpostaviti da se i kod TDB radi o ploči znaka, međutim po mišljenju žalitelja ovo je u suprotnosti sa ZJN jer ponuđači ne smiju biti dovedeni u nedoumicu, nego iz propisanih zahtjeva odmah jasno moraju znati što ugovorno tijelo zahtjeva. S tim u vezi, ističe da ugovorno tijelo u zahtjevima mora biti jasan i precizan kako bi ponuditelji mogli dostaviti ispravne ponude ne dovodeći ih u nedoumicu što je ugovorno tijelo mislilo kada ovako postavlja svoje zahtjeve.

Izjašnjavajući se o osnovanosti ovog žalbenog navoda ugovorno tijelo ističe „da prilikom postavljanja minimalnih tehničkih uslova nije mislio da dovodi u nedoumicu ponuđače, rukovodeći se činjenicom da svi zainteresovani ponuđači poznaju osnove važećih pravilnika, važećih domaćih standarda, važećih uputa a koji su vezani za oblast saobraćajne signalizacije. Smatra da su u tenderskoj dokumentaciji postavljeni minimalni uslovi koji su jasni i nedvosmisleni, te da je žalitelj

je imao mogućnost da svaku eventualnu nejasnoću u tenderskoj dokumentaciji otkloni postavljanjem pitanja i pojašnjenja ali na žalost nije iskoristio tu mogućnost".

U konkretnom slučaju iz izjašnjenja na žalbu primjetno je da ugovorno tijelo u pogledu propisanih minimalnih tehničkih uvjeta navodi da se prilikom njihovog propisivanja rukovodilo činjenicom da svi zainteresirani ponuditelji poznaju osnove važećih pravilnika, važećih domaćih standarda,važećih uputa a koji su vezani za oblast saobraćajne signalizacije.

Dakle, nesporno je da ugovorno tijelo ne daje potencijalnim ponuditeljima podrobnije instrukcije o minimalnim zahtjevima u tom pogledu, tj. ugovorno tijelo propušta da informira potencijalne ponuditelje da li se kod TDB-a zahtjevane otpornosti odnose samo na ploču znaka ili na sklop znaka, pravdajući navedeno činjenicom da su svi „zainteresovani ponuđači dužni poznavati materijalne propise relevantne za predmetnu oblast."

Time je ugovorno tijelo postupilo suprotno odredbama Zakona o javnim nabavama, kao i odredbama podzakonskih akata koji zahtijevaju da uvjeti koji se propisuju budu jasni i praktični za primjenu, kako ne bi postojala naknadna potreba za njihovim pojašnjenjem i kako se ne bi naknadno inicirale sumnje u pravilnost provođenja predmetnog postupka. Stoga je navod žalitelja utemeljen, kao i žalba u cijelosti.

Na temelju naprijed navedenog, ovo tijelo konstatira da su navodi žalitelja utemeljeni, stoga se žalba usvaja, te usljed niza nepravilnosti i nedorečenosti u pripremi predmetene tenderske dokumentacije, neusklađenosti sa pravilima i odredbama zakonskog i podzakonskog akta, te propuštanja iznošenja razloga o odlučnim činjenicama kojim bi se uvjerljivo i direktno zasnovao i nesmetano održao propisani sadržaj, odlučeno je kao u dispozitivu ovog Rješenja.

Pri pripremi eventualnog narednog postupka bitno istovrsnog sadržaja, ugovorno tijelo mora voditi računa o naprijed navedenim dilemama i nejasnoćama koje su prethodno navedene.

Stoga, uzimajući u obzir sve naprijed navedeno i obuhvaćajući nejasnoće i propuste u pripremi predmetne tenderske dokumentacije, ovo tijelo poništava tendersku dokumentaciju zbog utvrđenih bitnih povreda Zakona o javnim nabavama koje su pobliže opisane u obrazloženju.

Povrat uplaćenih sredstava na ime naknade za pokretanje žalbenog postupka, u iznosu od 500,00 KM izvršit će se na osnovu posebnog rješenja ovog tijela, u skladu sa člankom 108. stavak (7) Zakona o javnim nabavama i čl. 4. Instrukcije o načinu uplate, kontrole i povrata naknada propisanih člankom 108. Zakona o javnim nabavama

Na temelju činjenica utvrđenih u postupku i provedenih dokaza, sukladno članku 104. i 111. stavak (1) točka d) Zakona o javnim nabavama, ovo tijelo riješilo je žalbu kao u dispozitivu ovog rješenja.

Pouka o pravnom lijeku:

Ovo Rješenje je konačno i izvršno. Protiv ovoga Rješenja može se podnijeti tužba u upravnom sporu pred Sudom Bosne i Hercegovine u roku od 30 dana od dana prijema Rješenja. Taksa na tužbu iznosi 100,00 KM.



PREDSJEDNIK VIJEĆA

Samir Šehović, dipl.ing.arh.

Dostaviti:

- Buljan ceste d.o.o. Kreševo
- JP Komunalno d.o.o. Mostar
- Evidencija
- a/a